

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАУКА МАЙБУТНЬОГО

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ ТА
МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

Випуск 1(15), 2025

Мукачево

Рекомендовано до друку та поширення через мережу
Інтернет Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету
(Протокол №4 від 23 травня 2025 р.)

Головний редактор:

Гоблик Володимир Васильович – доктор економічних наук, професор, заслужений економіст України, Мукачівський державний університет.

Заступник головного редактора:

Молнар Тетяна Іванівна – голова Наукового товариства студентів, аспірантів, молодих вчених, Мукачівський державний університет

Відповідальний секретар: Мовчан К.М., директор наукової бібліотеки, Мукачівський державний університет

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Кабацій Василь Миколайович – к. ф-м. н., доцент.

Козарь Оксана Петрівна – д-р. т. н., академік Української технологічної академії (м. Київ), професор кафедри інженерії, технологій та професійної освіти.

Корнієнко Інокентій Олексійович – д-р. психол. н., професор.

Лужанська Тетяна Юрійвна – к. географічних наук, доцент.

Малець Олександр Омелянович – д-р. і. н., професор.

Моргун Алла Володимирівна – к. філол. н.

Попович Наталія Михайлівна – д-р. пед. н., доцент

Прокопович Лідія Сигізмундівна – к. філол. н., доцент, завідувач кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій.

Проскура Володимир Федорович – д-р е. н., професор.

Реслер Марина Василівна – д-р е. н., професор, академік Академії економічних наук, декан факультету економіки, управління та інженерії.

Стегней Маріанна Іванівна – д-р. е. н., професор

Теличко Наталія Вікторівна – д-р. пед. н., професор, завідувач кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання.

Товканець Ганна Василівна – д-р пед. н., професор, завідувач кафедри теорії та методики початкової освіти.

Фізеші Октавія Йосипівна – д-р. пед. н., професор

Черепаня Наталія Іванівна – к. пед. н., доцент

Черничко Тетяна Вікторівна – д-р. е. н., професор, завідувач кафедри економіки та фінансів.

$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{\cos(n)}{n^2} = \frac{\pi^2}{6} - \frac{\pi}{2} + \frac{1}{4}.$$

Отже, було доведено те, що досліджуваний числовий ряд є знакозмінним і абсолютно збіжним, та за допомогою рядів Фур'є було знайдено точні значення

суми для рядів $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n^2}$ та $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{\cos(n)}{n^2}$.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Числові та функціональні ряди. Ряди Фур'є: метод. вказівки до вивчення теми дисципліни «Вища математика» для студентів енергетичних спеціальностей усіх форм навчання / уклад.: М. І. Черней, Г. К. Новикова, Н. Л. Денисенко. Київ: НТУУ «КПІ», 2016. 62 с.
2. Ряди. Операційне числення. Конспект лекцій. (II курс I семестр): навчальне видання. / уклад.: В. О. Гайдей, Л. Б. Федорова, І. В. Алексєєва, О. О. Диховичний. Київ: НТУУ «КПІ», 2013. 108 с.

УДК 338.124.4:338.488.2:640.412:640.43(477)(045)

Паульо Е. В.

аспірант 2 року навчання,
спеціальність 076 «Підприємництво та
торгівля»,

Мукачівський державний університет

Рубіш М. А.,

кандидат економічних наук, ст. викладач,
Мукачівський державний університет

ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИЙ БІЗНЕС УКРАЇНИ В КРИЗОВИХ УМОВАХ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Готельно-ресторанний бізнес, будучи складовою індустрії гостинності, являється також одним із найперспективніших напрямів розвитку національної економіки. Ефективне функціонування сфери готельно-ресторанного бізнесу є позитивним показником змін в економіці держави, її регіонів та важливою передумовою активізації розвитку міжнародних зв'язків. Проте, сучасні реалії у світовій економіці, пандемія COVID-19 та введення воєнного стану 24 лютого 2022 року внесли свої корективи у діяльність закладів готельно-ресторанної сфери. Тому особливо актуальним є розкриття сучасних тенденцій розвитку готельно-ресторанного бізнесу в Україні.

Ключові слова: готельно-ресторанний бізнес, індустрія гостинності, пандемія, повномасштабне вторгнення, діджиталізація, інноваційні технології.

The hotel and restaurant business, being a part of the hospitality industry, is also one of the most promising areas of development of the national economy. The effective functioning of the hotel

and restaurant business is a positive indicator of changes in the economy of the state and its regions and an important prerequisite for the activation of the development of international relations. However, current realities in the global economy, the COVID-19 pandemic, and the introduction of martial law on February 24, 2022 have made adjustments to the activities of hotel and restaurant establishments. Therefore, it is especially relevant to reveal current trends in the development of the hotel and restaurant business in Ukraine.

Key words: *hotel and restaurant business, hospitality industry, pandemic, full-scale invasion, digitalization, innovative technologies*

Події, які відбулися в Україні у 2014 році, негативно позначились на усі сфери економіки. Готельно-ресторанний бізнес теж зазнав втрат. Однак, доцільно відзначити, що готельно-ресторанний бізнес, який тільки-но вийшов з пандемії COVID-19, стикнувся із значними потрясіннями від впливу російського вторгнення в Україну. Доцільно зауважити, що у сфері готельно-ресторанного бізнесу постійно відбуваються зміни, які відповідають певним сучасним тенденціям і впливають на рівень конкурентоспроможності на ринку. Нині готельно-ресторанний бізнес переживає чи не найбільш кризовий період за всю історію незалежності України. Розгортання у глобальному масштабі пандемії COVID-19, а тапер ще й повномасштабне вторгнення ворога, серйозно зачепило цей бізнес, спровокувавши, таким чином, його критичний фінансовий стан. З огляду на те, готельно-ресторанний бізнес повинен шукати нові активатори та мотиватори виживання і розвитку, які дозволять йому шукати та ухвалювати ефективні та водночас перспективні управлінські рішення. Якщо акцентувати увагу на особливостях розвитку готельно-ресторанного бізнесу в умовах загострення пандемії COVID-19, то тоді ключовою стратегією розвитку для нього стало використання інноваційних технологій не тільки у виробничій діяльності, але і в управлінській та фінансовій діяльності. Кожен суб'єкт готельно-ресторанної індустрії обирав стратегію розвитку у відповідності до умов, які виникли під впливом пандемічних факторів та показників власної операційної діяльності. Щоб розвиватись та міцно протистояти конкуренції, суб'єкти готельно-ресторанної індустрії змушені були активно відстежувати пропозиції, які демонструє діджиталізація, кастомізація, еко- і соціальна відповідальність тощо. Водночас для зниження збитків, які завдаються пандемічними факторами, усі готельні і ресторани суб'єкти почали

здійснювали різні антикризові заходи, зокрема покращення атмосфери закладу, удосконалення дизайну чи, наприклад, послуги.

У 2020 році суб'єкти готельно-ресторанного бізнесу були не рентабельними, оскільки як рентабельність діяльності, так і рентабельність операційної діяльності, була від'ємною. Однак, у 2020 році, порівняно із 2019 роком, рентабельність діяльності ресторанів та суб'єктів надання послуг мобільного харчування, як і операційна рентабельність цих суб'єктів готельно-ресторанної індустрії, знизилась, зокрема на 5,7% та 4,4% відповідно. Причому за цей період зниження рентабельності діяльності готелів і подібних засобів тимчасового розміщування і рентабельності операційної діяльності цих суб'єктів було більш потужнішим та становило 54,2% та 54,0% за даними Державної служби статистики України [1].

Дослідження засвідчують, що суб'єкти готельно-ресторанного бізнесу з початку війни в багатьох містах України слугують центрами для розміщення біженців, приготування гарячих обідів та організації харчування під час евакуації українських захисників і волонтерів з різних районів, в яких тривають бої. Готелі також забезпечують складські приміщення для гуманітарної допомоги та інших заходів, спрямованих на підтримку постраждалих цивільних. Державне агентство розвитку туризму і Міністерство культури та інформаційної політики офіційно підтримали акцію, ініційовану Українською готельно-курортною асоціацією (UHRA) від імені громади індустрії гостинності [2].

Увесь світ намагається надати підтримку Україні, її економіці та індустрії гостинності. Люди з усього світу часто роблять «пожертвуване бронювання» номерів в українських готелях на будь-яку дату протягом 2022 року, починаючи із початку повномасштабного вторгнення ворога. Представники готельно-ресторанного бізнесу заявляють, що будуть раді гостям, які відвідають Україну відразу після її перемоги. Так, за рахунок акції «Відвідай Україну в майбутньому» готелі, які в період вимушеного простою не можуть функціонувати, забезпечуються підтримкою. Насамперед, у районах активних

бойових дій готелі є важливою ланкою для тимчасового розміщення евакуйованих мирних жителів, приготування їжі, організації пунктів гуманітарної допомоги та побутового обслуговування. На фоні цього виникають витрати діяльності, такі як оплата праці персоналу готелю, закупівля їжі, безпека тощо.

Доцільно зауважити, що розвиток готельно-ресторанного бізнесу на сучасному етапі не може нормально відбуватись, адже перепорою йому є військовий стан в Україні та наслідки, які настають за результатами збройної агресії ворога. Попри такі засади, дослідження, представлені і, свідчать, що починати працювати в індустрії готельно-ресторанного бізнесу в умовах війни мають намір 13% майбутніх підприємців.

Сфера гостинності є одним із ключових елементів реального потенціалу туристичної галузі. Хоча сфера послуг поступово відновлює рівень зростання, індустрія гостинності залишається складною для управління: погіршення політичної та економічної ситуації у 2022 році призвело до зменшення кількості туристів, як іноземних, так і внутрішніх. Власники закладів гостинності були змушені скорочувати витрати, оскільки збільшити кількість гостей було неможливо, ставлячи на перше місце власну безпеку. Перша половина 2022 року ознаменувалася різким падінням ринку готельної та ресторанної нерухомості через нестабільну економічну ситуацію та збройні конфлікти на сході, півдні та півночі країни.

Бойові дії зменшили пропозицію на українському готельному ринку, багато об'єктів розміщення було закрито з міркувань безпеки, а попит на туристичні послуги зник з технічних причин та через пошкодження електромережі внаслідок обстрілів. В цілому, ситуація в секторі відрізняється від регіону до регіону

За останні декілька років готельний бізнес багато пережив: локдаун, війну та блекаути. Безумовно, все це вплинуло на сервіс, побудову комунікації із гостями та операційні процедури [3]. Тим часом змінювалися й цінності клієнтів. За останні декілька років питання безпеки, чистоти, безконтактних

технологій стали дуже актуальними для всіх готельєрів, і залишаться такими ще надовго. А підвищена обізнаність людей про екологічність, свідоме споживання, здоров'я та турботу про себе встановили нові стандарти для готелів. Тоді як війна максимально актуалізувала питання безпеки та вивела його на абсолютно новий рівень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Фінансові результати до оподаткування підприємств за видами економічної діяльності з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Чаркіна Т. Ю., Зайцева В. М., Пікуліна О. В., Реукова А. О. Сучасні тренди розвитку та нові напрями туристичної індустрії. *Агросвіт*. 2022. № 3. С. 49-56. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2022.3.49>.
3. Носирев О. О. Фактори впливу на розвиток туристичного і готельно-ресторанного бізнесу. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку агропродовольчої сфери, індустрії гостинності та торгівлі: тези доповідей Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 2 листопада 2022 р.* Харків: ДБУ, 2022. С. 278-280. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/15557>.

УДК 005.3:005.334:005.591.6:658(045)

Якименко Ю.О.

здобувачка вищої освіти ОС «Магістр»,
спеціальності 073 «Менеджмент»
Державний університет «Житомирська політехніка»

ТРАДИЦІЙНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

У статті розглянуто традиційні та інноваційні підходи до управління ризиками підприємства, їхні переваги та недоліки, а також оцінка їх ефективності в умовах швидкозмінного бізнес-середовища. Проаналізовано методи зменшення ризиків, зокрема через використання штучного інтелекту, великих даних та блокчейну. Показано значущість комплексного підходу до управління ризиками, що включає як консервативні методи, так і сучасні технології для мінімізації невизначеності та підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Ключові слова: управління ризиками, традиційні методи, інноваційні методи, прогнозування, фінансова стабільність

The article examines traditional and innovative approaches to enterprise risk management, their advantages and disadvantages, as well as an assessment of their effectiveness in a rapidly changing business environment. Risk mitigation methods are analyzed, particularly through the use of artificial intelligence, big data, and blockchain. The significance of a comprehensive approach to